

ar "taksi" aizved uz atskurbtuvi

DIENAS
TĒMA

EKSPERTE

Diennakts apsardzē ir slimnīcas darbinieki

Inta Vaivode,
Daugavpils Reģionālās
slimnīcas vadītāja

Mums ir sava diennakts apsardze, tā bijusi slimnīcas struktūra jau beidzamo 10–15 gadu griezumā. Esam pētījuši arī ārpalpojuma iespējas, bet tas ir dārgs. Man patīk, ka apsardzē ir mūsu cilvēki, slimnīcas darbinieki, kuri iet un dara visu, kas vajadzīgs. Slimnīcā ir Narkoloģijas nodaļa ar visām no tā izrietošajām sekām, bieži ir medicīniski nestabili cilvēki, kuri jafiksē un jānomierina. Ja pacientus atved Valsts policijas vai pašvaldības policijas pavadībā, viņi nogādā tos Uzņemšanas nodaļā, un tālāk jau mediķu problēma. Slimnīcām tas ir liels izaicinājums.

Diennakts apsardzes postenī ir divi cilvēki, no kuriem viens atrodas pie teritorijas vārtiem, jo

pie mums ir slēgta iebraukšana, bet otrs – slimnīcas telpās. Katru dienu ir viens, divi vai vairāki gadījumi. Tie ir ne tikai iereibušie un agresīvie cilvēki. Ļoti skatāmie, kas ienāk slimnīcā, neatbalstām nekādu tirgošanos. Svarīgs ir arī fiziskais spēks. Ja nodaļā ir tikai māsa un sanitāre un vakarā kāds sāk nelāgi uzvesties, tad sauc apsardzi, kurā

strādā pieredzējuši veci, kas nomierina; te svarīgs ir psiholoģiskais moments.

Ja atvestais iedzērušais ir tādā reibumā, ka nevar pāriet, viņu stacionējam Narkoloģijas nodaļā. Slimnīcā ievieto ne tikai tos, kas pieri apdauzījuši, pašvaldības policija ved iereibušos uz detoksikācijas palātu. Tas ir liels slogs pašvaldībām, jo atskurbtūves pakalpojums pašlaik maksā 56 eiro diennaktī. No šiem klientiem neko iekasēt nevar, pašvaldībām viņi ir kā zobu sāpes, bet pakalpojums jānodrošina, un mums arī ir augušas izmaksas. Pie mums ved no Krāslavas, Preiļiem, pašlaik slēdzam līgumu ar Rēzekni.

Ja atvestais cilvēks ir izmeklēts, viņam niecīgas promiles un kādas skrambas, kas neprasa stacionēt, tad viņš iet prom, mēs pavadām līdz slimnīcas vārtiem.▶

<< Un tas nebūs tik daudz kreisais spirts vai izdzītā lēģa, bet būs cilvēki, kas laikus iepirks krājumus un pēc tam – pie manis var dabūt! Zinām, kas jau tagad notiek soctīklos, kur tirgo visu," viņš saka. Sūdzības par "točkām" beidzamā laikā neienāk, šī tradīcija aizejot nebūtībā vai arī tiek piekopta tik eleganti, ka netraucē apkārtējiem.

Te rokā nazis, te urbis

LRS traumatologs Jānis Vozņesenskis ne reizi vien slimnīcas ikdienā saskāries ar kritiskām situācijām, kad agresīvi klienti draud nodarīt miesas bojājumus medicīnas personālam. "Kā jums šķiet, cik kvalitatīvi mediķis var veikt procedūru un ārstēšanu, ja paralēli tam, ka jāseko līdzīvi ne vien instrumentiem un fizioloģiskiem šķidrumiem, ar kuriem nebūtu vēlams saskarties, viņam vēl jāuzmana sava un citu mediķu drošība? Te kādam no agresoriem rokās gadās nazis, te urbis. Iet ļoti raibi, un darba dienu tas noteikti neatvieglo," J. Vozņesenskis ir sarūgtināts par to, ka slimnīcā nav apsarga vai policijas darbinieka, kas šādos brīžos mediķim garantētu drošu darba vidi.

"Ienākot uzņemšanā, jūs redzat nelielu telpiņu, kurā būtu jāatrodas šim cilvēkam, tomēr tā ir tukša. Iespējams, šis amats nav kārots, policijai trūkst darbaspēka, un pāri visam jautājums – kurš par to maksās? Tas jāizlemj, jo jautājums ir būtisks. Padomājiet, kā jūtas māsiņa, kas

nakts stundās viena strādā ar agresīvu pacientu, kurš turklāt ir arī dzēris. Lai gan kopumā te es runāju ne tikai par dzērušiem pacientiem, bet vienkārši agresīvi noskaņotiem."

Traumatologs min, ka, visdrīzāk, oficiālu iesniegumu neesot daudz, tomēr mediķi cits citam cilvēcīgā kārtā pastāsta, kāda bijusi aizvadītā nakts, un stāsti, ko nākas dzirdēt, reizēm esot pat šokējoši. Šobrīd viss balstās uz tā, cik fiziski un emocionāli izturīgs būs medicīnas personāls.

"Tā kā slimnīcas Neatliekamās medicīnas centra Uzņemšanas nodaļā vēršas pacienti ar noteiktām veselības problēmām, arī alkohola un citu apreibinošu vielu ietekmē, slimnīcas darbinieki regulāri saskaras ar veselības un dzīvības draudiem no šādiem agresīviem pacientiem, kuru savaldīšanai nepieciešami īpaši apmācīti, fiziski spēcīgi un profesionāli speciālisti drošības un kārtības uzturēšanas jautājumos," atzīst Liepājas Reģionālās slimnīcas (LRS) pārstāve Indra Grase.

Vidēji šādu agresīvi noskaņotu pacientu ir 8–10 nedēļā, īpaši piektdienās, sestdienās un svētdienās. Par šiem gadījumiem medicīnas personāls ziņojumus neraksta, bet informē slimnīcas un nodaļas vadību ikdienas sapulcēs.

"Tā kā slimnīcas primārais uzdevums ir nodrošināt nepārtrauktu akūto un ambulatoro medicīnisko palīdzību iedzīvotājiem, tad slimnīca pati nevar

ieviekt šādu dežūrposteni. Tam nepieciešami noteikti finansiālie līdzekļi, kurus slimnīca nevar atļauties valsts atvēlēto ierobežoto finansiālo resursu dēļ. Atzīstam, ka policijas dežūrpostena ieviešana slimnīcā būtiski uzlabotu sabiedrisko kārtību un darbinieku drošību, tādēļ esam vērsušies Liepājas pilsētas domē un lūguši rast iespēju nodrošināt slimnīcā Liepājas pilsētas pašvaldības policijas dežūrposteni sabiedriskai kārtībai un drošībai. Izveidojot šādu posteni, pašvaldības policijas dežūrpersonālam būtu jāveic šādas galvenās sabiedriskās kārtības un drošības funkcijas: sabiedriskās kārtības nodrošināšana slimnīcas Uzņemšanas nodaļā un traumpunktā un pie Ambulatorās veselības aprūpes daļas ieejas, autobusu pieturā," uzskaita slimnīcas pārstāve.

Papildus personāla dzīvības un veselības draudiem slimnīca regulāri saskaras ar sabiedriskās kārtības pārkāpējiem – smēķētājiem sabiedriskās vietās. Lielākā daļa pārkāpumu ir pie slimnīcas Ambulatorās veselības aprūpes daļas ieejas un autobusu pieturas. Slimnīcas darbinieki regulāri aizrāda likumpārkāpējiem par smēķēšanas aizliegumiem, taču, ņemot vērā, ka slimnīcai nav administratīvu pilnvaru sodīt smēķētājus, šādi aizrādījumi ir ar maziem rezultātiem.

Latvijas Ārstu biedrība kopā ar vairākām nozares profesionālām organizācijām gada sākumā nosūtījusi vēstuli iekšlietu, tieslietu veselības ministriem, aici-

not būtiski pastiprināt atbildību par uzbrukumiem ārstniecības personām un aicina rosināt grozījumus Krimināllikumā, nosakot kriminālatbildību par uzbrukumu ārstniecības personai.

U. Novickis pastāsta, ka no 2023. gada 18. marta līdz šim pašam datumam šogad slimnīcā 21 reizi konstatējuši smēķēšanas noteikumu pārkāpumus, piecas reizes teritorijā lietots alkohols. Divreiz uz drošu vietu nogādāti bērni, kurus nevarēja paturēt slimnīcā, trīs personas pavadītas uz Piejūras slimnīcu. Septiņi cilvēki nogādāti patversmē, jo viņiem nebija iespēju nokļūt mājās citā pilsētā. Mājās nogādāti deviņi, kuriem bijusi invaliditāte vai traumas. Atskurbtūvē nogādāts 41 cilvēks. No slimnīcas izraidīti četri cilvēki. "Reizēm personāls mūs izsauc, bet neraksta iesniegumu. "Jūs, galvenais, dzeniet viņu ārā!" Tad nevaram likumiski saukt pie kārtības," viņš uzsver.

Tā gluži neesot, ka mediķi tiktu ļoti apdraudēti, jo lielākais skaits izsaukumu ir pēc personām, kurām jānodrošina atskurbt. "Kā jūs sakāt – taksometra pakalpojumi. Nepieciešama dežūrējošā grupa, kas aizved. Ja slimnīcā dežūrēs apsargs, viņš to nedarīs. Apsardzes postena izveidošanai vajadzētu piesaistīt komersantu. Mēs novirzām vairāk spēku svētku un masu pasākumu laikā, taču lielāko daļu laika slimnīcā nekas nenotiek un policijai tie būtu darba laika zudumi. Turklāt pašvaldības policija nedrīkst veikt apsardzes funkcijas," norāda priekšnieks.

Atkarība ir jūtu slimība

Liepājas domes Sociālā dienesta Atkarību profilakses centrs pērn klientus konsultēja 2095 reizes. Pirmreizējie klienti – 180, puse no tiem ieradušies paši pēc savas iniciatīvas, pārējie – ar norīkojumu no Sociālā die-

nesta, probācijas vai bāriņtiesas. Tāpat apkalpoti 53 pirmreizējie nepilngadīgie.

"Protams, ir liela atšķirība starp tiem, kas nāk paši, un tiem, kurus atsūta piespiedu kārtā, tomēr nevajadzētu uzskatīt, ka iesūtītajiem nav pilnīgi nekādas motivācijas. Veiksmes stāsti dzirdami vienlīdz daudz no abām pusēm. Šodien pie mums bija kāda meitene piespiedu kārtā, tikko no Minesotas programmas, un paldies, ka tā. Tagad viņai ir daudz lielāka saprašana par to, kas notiek," skaidro Atkarību profilakses centra sociālā darbiniece Sigita Čirkše.

Atkarības centrā klientus gan neārstē, bet izglīto un konsultē. Pieejamas arī pašpalīdzības grupas. Ja novērots, ka klientam nepieciešama ārstēšana, konsultāciju laikā viņam iesaka vērsties Narkoloģijas nodaļā. "Ja cilvēkam ir trauksme, miega problēmas un citas atkarības blaknes, cenšamies motivēt doties pie speciālistiem, jo, mazums, nepieciešamas kādas zāles vai kas cits. Ne reti atkarība iet roku rokā ar depresiju," skaidro darbiniece.

Ne mazāk svarīga problēma ir līdzatkarīgie. "Uz vienu atkarīgo parasti ir kādi 2–4 līdzatkarīgie. Būtiski saprast, ka arī tā ir slimība, kas jāārstē. Ja atkarībnieks savu slimību ārstē, bet pārējie ģimenes locekļi paliek tajā pašā punktā – nekas labs tur nebūs. Tāpat ir ar nepilngadīgajiem, lielākas izredzes uz rezultātu ir tad, ja bērns nāk kopā ar vecāku, jo jāsaprot, ka atkarība nāk no ģimenes."

No kurienes rodas tik liels skaits atkarīgo? "Tā ir jūtu slimība, tas ir galvenais atslēgas vārds. Sabiedrībā pieņemts par jūtām nerunāt, tad nu mēģinām tikt galā, kā protam. Laikam ejot, gan paliek labāk, agrāk bija lielākas problēmas ar jūtu paušanu," novērojusi S. Čirkše.▶

UZZIŅAI

LIEPĀJAS NAKTS PATVERSMĒ

- Iespējams uzņemt 120 cilvēkus bez noteiktas dzīvesvietas.
- Vidēji patversmē uzturas 60–70 cilvēki atkarībā no gadalaika.

AVOTS: LIEPĀJAS SOCIĀLAIS DIENESTS

LIEPĀJAS PAŠVALDĪBAS IZDEVUMI PAR ATSKURBINĀŠANAS PAKALPOJUMIEM

- 2021. g. – 85 413 eiro, no tiem valsts dotējusi 18 885 eiro;
- 2022. g. – 95 523 eiro (valsts – 22 995 eiro);
- 2023. g. – 95 759 eiro (valsts vēl nav ieskaitījusi dotāciju);
- 2024. gadā plānotie izdevumi – 107 900 eiro.

AVOTS: LIEPĀJAS PAŠVALDĪBA